

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/802
Toplantı Tarihi/Sayısı : 18.4.2024/40
Karar Numarası : 2024/355
Başvuran : M. Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Bandırma 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Ceza infaz kurumu personelinin başvurana hakaret içerikli sözler sarf ettiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. 27/5/2022 tarihinde infaz ve koruma başmemuru tarafından görüşmek için çağrıldığını, odadan kendisini alan nöbetçi memurun ayakkabılarını kontrol amacıyla çıkartmasını istediğini, nöbetçi memura mevzuata uygun davrandığını ancak yalnızca kendisine bu şekilde davranmasının etik olmadığını söylediğini, nöbetçi memurun da sesini yükselterek “işimi senden mi öğreneceğim” şeklinde karşılık verdiğini, aralarında tartışma yaşandığını, söz konusu memurun kendisini tehdit ettiğini,

b. Aynı memurun kendisini görüşmeye götürürken arkasından hakaret içerikli sözler sarf ettiğini, yanındaki diğer memurun ise kendisini şikâyet ettiğini, bahsi geçen iki memurdan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ilgili maddeleri uyarınca şikâyetçi olduğunu iddia etmektedir.

3. Muhatap Bandırma 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 29/3/2022 tarihinde Kuruma giriş yaptığı, A-1, B-17, T-9 ve D-2 numaralı koğuşlarda bulundurulduğu, 19/4/2022 tarihinde gerçekleştirilen genel arama esnasında başvuranın D vardiyasında blok nöbetçisi E. S. adlı personelin kendisine hakaret ettiği ve bu durumun yapılan arama esnasında gerçekleştiği iddiasına karşın ilgili personelce tutanak tutulduğu ve iddianın asılsız olduğu,

b. Başvuranın Kurumda bulunduğu süre zarfında yapılan genel aramalara ilişkin sözlü veya yazılı bir beyanının bulunmadığı, 19/4/2022 tarihli genel arama ile ilgili tutulan tutanak hakkında başlatılan bir disiplin soruşturmasının bulunmadığı, başvuranın iddiası üzerine ilgili personel hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı belirtilmiştir.

4. Muhatap Kurumun cevabi yazısı başvurana iletilmiş ancak başvuran tarafından Kurumumuza yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “Kurumun görevleri” başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi şöyledir:

“Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek.”.

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “Ön inceleme yapılması” başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

“Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; ... yönlerinden incelenir.”.

7. Mezkûr Yönetmelik'in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”.

IV. DEğERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın, iddia ve talepleri konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre, hükümlü ve tutuklular Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) kapsamında kalan temel hak ve hürriyetlerin tamamına kural olarak sahiptir (AİHM, Hirst/Birleşik Krallık, B. No: 74025/01, 6/10/2005).

11. Cezaevlerinde özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin, tutuldukları alanların devletin kontrolü altındaki özel alanlar olması, devletin hem bu kurumda bulunanların güvenliklerinin korunması hem de düzen ve disiplini tesis etme yükümlülüğünün bulunmasının sonucu olarak bu kişilerin sosyal ilişkilerinin ve dış dünya ile iletişimlerinin sınırlandırılması kaçınılmaz olacaktır. AİHM'e göre, suçun önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi cezaevinde güvenliğin sağlanmasına yönelik kabul edilebilir makul gerekliliklerin olması durumunda mahpusların sahip oldukları haklar sınırlanabilmektedir (AİHM, Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık, B. No: 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983).

12. Başvuran mevzuata uygun olduğunu belirttiği ancak yalnızca kendisine uygulanmasının etik olmadığını iddia ettiği uygulamaya ilişkin olarak ilgili memurla aralarında tartışma çıktığını ve ilgili memur ile görüşmeye giderken yanında olan diğer memurdan Türk Ceza Kanunu uyarınca şikâyetçi olduğunu iddia etmiştir. Muhatap Kurum tarafından ilgili olay hakkında tutanak tutulduğu ve başvuranın iddialarının asılsız olduğunu tutanakta belirtildiği ve bunun yanında başvuranın şikâyet dilekçesine istinaden başvuranın tartışma yaşadığı E. S. isimli memur hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı belirtilmiştir.

13. Başvuran tehdit edildiğine ilişkin olay gününe ait kamera kayıtlarının incelenmesini talep etmiştir. Ancak muhatap ceza infaz kurumundaki kameralar ses kaydı almamaktadır. Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 2019/... esas ve 2019/... karar sayılı kararında da benzer yönde ses kaydı özelliği olmayan kamera kayıtlarından tartışmanın içeriğinin tespit edilemediği ve olaya ilişkin tanık beyanının da olmaması sebebiyle iddiaların soyut olduğu şeklinde hüküm verilmiştir. AYM önüne gelen bir dosyada; “Kötü muamele yasağının ihlal edildiği iddialarına ilişkin başvurularda, başvuruocuların delil elde etmeleri konusundaki

zorluklar dikkate alınmakta ve başvuruclardan ihlal iddialarını kanıtlamaları beklenmemektedir. Ancak başvuruclardan ihlal iddialarının araştırılmasına, dosya kapsamında sahip olunan bilgi ve belgelerle karşılaştırılarak bir değerlendirme yapılmasına elverişli somut bir olay anlatımı yapmaları beklenmektedir (AYM, Metin Özkara, B. No: 2015/7415, 17/7/2019, para. 31)" içtihadına yer verilmiştir. Bu doğrultuda başvurana yönelik tehdit içerikli ifadelerin tespit edilmesinin mümkün olmadığı ve dolayısıyla başvuru konusu iddiaların açıkça dayanaksız olduğu kanaatine varılmıştır.

14. Ayrıca bahsi geçen personel hakkında başvuranın dilekçesine istinaden idari soruşturma başlatıldığı belirtilmiştir. Soruşturma neticesinde disiplin cezası verilmesine yer olmadığı kararı verildiği anlaşılmıştır. Başvuranın ilgili personel hakkında Türk Ceza Kanunu uyarınca talep ettiği cezalandırma taleplerinin de Kurumumuzun görev alanıyla bağdaşmadığı değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

18/4/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye